

Mr. drs. C. Homan

EU-Battle groups

Use them, or lose them

Het ambitieuze EU-Battle group concept lijkt in een politiek-militair moeras te zijn geraakt, en roept om een fundamentele herbezinning!

Geen strategische cultuur en onvoldoende militaire middelen werden tijdens een onlangs in Den Haag gehouden seminar als belangrijkste obstakels genoemd om te komen tot een strategisch concept voor de Europese Unie. De crisis in Libië heeft het eerst genoemde obstakel nog eens bevestigd. Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk intervierden toen met militaire middelen, zonder de EU te consulteren. Dat was nog geen achttien maanden nadat het 'Verdrag van Lissabon' van kracht werd. Onderdeel daarvan is het ambitieuze 'Gemeenschappelijk Veiligheid en Defensie Beleid' (GVDB), opvolger van het Europees Veiligheid en Defensie Beleid (EVDB). De latere EU-beslissing op 1 april 2011 om alsnog een militaire missie goed te keuren voor humanitaire assistentie in Libië, leek vooral ingegeven om gezichtsverlies te besparen.

Strategie

De EU ziet zich in de internationale politiek weliswaar vooral de rol spelen van een normatief ingestelde, civiele macht maar de 'Europese Veiligheidsstrategie' (EVS) van 2003 biedt aanknopingspunten voor een analyse van de strategische cultuur. Belangrijke thema hier is een geïntegreerde aanpak van veiligheidsdreigingen zoals die van falende staten, terrorisme en de proliferatie van massavernietigingswapens. Het document bepleit een effectief multilateralisme. Het ontbreekt echter aan een definiëring van de vitale belangen van de EU, een analyse van de bedreigingen en uitdagingen voor deze belangen en aan politieke doelstellingen en prioriteiten

Brigadegeneraal Van der Laan bezoekt een oefening van Oostenrijkse militairen. Bron: Oostenrijkse Landmacht/Franz Hart¹

van de EU op het gebied van buitenlandsbeleid. Niet alle EU-lidstaten denken overigens hetzelfde over de rol van de EU op het wereldtoneel. Dat betreft behalve de strategische doelstellingen, ook het gebruik van geweld. Zo beschouwt bijvoorbeeld Frankrijk, in tegenstelling tot Duitsland, militaire interventie als een belangrijk element van haar veiligheidsbeleid. Daarom maakten Frankrijk en Duitsland in Afghanistan geen gebruik van hun binationale brigade. Ze konden geen overeenstemming bereiken over waar deze strijdmacht zou worden ingezet, en over de *caveats* (beperkingen over de types operaties) die zouden gelden. Toch heeft de EU tot op heden 21 civiele en acht militaire missies ondernomen. Deze zijn kleinschalig, terughoudend voor wat betreft de inzet van geweld en bij voorkeur ingebed in een geïntegreerde, lange termijn strategie.

Militaire middelen

Ook het gebrek aan militaire middelen speelt het GVDB parten. In 1999 keurde de Europese Raad de fameuze Helsinki Headline Goal goed. Die hield in dat de EU in 2003 over een snel inzetbare reactiemacht bestaande uit 60.000 militairen zou beschikken, die binnen zestig dagen voor een periode van een jaar ingezet kon worden. Deze doelstelling bleek in 2003 niet gehaald door belangrijke kwalitatieve tekortkomingen, onder meer op de gebieden transport, *force protection* en operationele mobiliteit. Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland namen hierop het initiatief om de minder ambitieuze, snel inzetbare *battle groups* te ontwikkelen. Deze vormen de kern van de nieuwe, in 2004 goedgekeurde, militaire Headline Goal 2010. De EU-lidstaten hadden hiermee twee doelen voor ogen. In de eerste plaats moest de EU met deze eenheden op snelle wijze autonome militaire operaties kunnen uitvoeren, onafhankelijk van de NAVO. Daarnaast was deelname aan de battle groups bedoeld om EU-lidstaten aan te moedigen hun strijdkrachten te hervormen naar een hogere graad van paraatheid en geschiktheid voor inzet in internationaal crisismanagement.

Battle groups

De eerste battle group kreeg in 2005 de operationele status en sinds 2007 staan ieder half jaar twee battle groups beschikbaar voor inzet. Alle EU-lidstaten behalve Denemarken en Malta nemen deel aan het 'battle group rooster'. Turkije, Noorwegen, Macedonië en Kroatië doen ook mee. Nederland neemt deel aan twee battle groups, één met de Britten en

¹ In 2010 oefende een EU-Battlegroup onder leiding van C-13 Mechbrig. Ook Oostenrijk deed hieraan mee.

één met de Duitsers.

De kern van een battle group bestaat uit een infanterie-bataljon, versterkt met gevechtssteun (artillerie etc.) en gevechtsverzorgingssteun (transport etc.). Afhankelijk van de missie kunnen schepen, vliegtuigen, logistiek of andere middelen worden toegevoegd. De battle groups zijn bedoeld om na een besluit van de Europese Raad binnen 5-10 dagen ontplooid te zijn, voor een periode van 30 dagen, welke verlengd kan worden tot 120 dagen. Daarvoor is wel herbevoorrading nodig.

Overigens twijfelen waarnemers over de effectiviteit en interoperabiliteit van sommige battle groups, waar onder de Tsechisch-Slowaakse battle group en de HELBROC battle group (Griekenland, Bulgarije, Roemenië en Cyprus). De deelname van deze landen aan de battle groups wordt vooral gezien als een politieke verklaring van verbondenheid met het GVDB, maar de bijdragen van deze landen voldoen niet aan de militaire criteria.

Geen inzet

Tot op heden is geen enkele battle group ingezet. Hiervoor bestaan verschillende verklaringen. EU-lidstaten hebben onder meer verplichtingen aan ISAF en aan de *NATO Response Force*. Daarnaast vormen de kosten voor opwerking, training en eventuele inzet van een battle group een belangrijke, beperkende factor. Voor de inzet geldt immers het principe *'costs lie where they fall'*: elk land dat deelneemt aan de inzet draait zelf voor de eigen kosten op.

In het verleden is wel overwogen een EU-battle group in te zetten. Dat was bijvoorbeeld voor het monitoren van het verkiezingsproces in de Democratische Republiek Congo, het monitoren van de wapenstilstand tussen Hezbollah en Israël in Libanon in 2006, het indammen van het uitbreken van het geweld in het oosten van de Democratische Republiek Congo en als overbrugging om de opbouw van een VN-presentie in Tsjad te steunen. Trage besluitvorming verhinderde snelle inzet waardoor werd overgegaan op het routinematig genereren van eenheden.

Het concept is overigens niet gebaat bij geen inzet. *'Use them, or lose them'*, is een veelgehoorde uitspraak binnen de EU geworden. Het gevolg is dat het battle group rooster voor 2012 en 2013 nog lege plekken vertoont.

En Libië?

Er is ook overwogen om een battle group in te zetten voor humanitaire assistentie in Libië. Nederland was op dat moment *lead nation* van een battle group waaraan ook Duitsland, Finland, Oostenrijk en Litouwen deelnamen. In de buitenlandse pers viel te lezen, dat ons land op voorhand al terughoudend was vanwege de forse bezuinigingen op Defensie. Duitsland stelde deelname afhankelijk van een verzoek van de *UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs* (OCHA). Sommige waarnemers voorspelden onmiddellijk dat dit niet te verwachten was, omdat de VN verklaarden humanitaire hulp niet te willen militariseren. Tot op heden is er dan ook nog geen verzoek. <

European Defence Conference 20 - 21 oktober 2011

Op 20 en 21 oktober 2011 organiseren het Duitse Fraunhofer INT instituut en het Nederlandse WISER Consultancy de *European Defence Conference* (EDC) in Warschau - Polen.

Hoofddoel van deze con-

ferentie is het verbeteren van Europese samenwerking. Met name op het gebied van ontwikkeling van defensietechnologie en systemen.

De conferentie start met een bijdrage van Europese autoriteiten die hun visie geven over de grote lijnen van toekomstige samenwerking. Onder meer vice voorzitter van het subcomité defensie en veiligheid (SEDE) van het Europese parlement Krzysztof Lisek en de directeur generaal van de militaire staf van de Europese Unie, Luitenant-Generaal Ton van Osch.

Om kennisuitwisseling en dialoog te verbeteren is er daarna veel aandacht voor discussie en debat met de deelnemers.

Onderwerpen van debat zijn onder meer het beleid en de methodieken van het *European Defence Agency* (EDA), de gevolgen van het verdrag van Lissabon en de toekomst van samenwerking in bilaterale of multilaterale verbanden. Verder wordt ingegaan op de toenemende integratie tussen defensie- en veiligheidstechnologie, het nieuwe beleid van de Europese Commissie voor FP7 en toekomstige Kaderprogramma's van de EU. Er is ook aandacht voor de technologie zelf. Onder meer in sessies over de toekomst van defensietechnologie en over de resultaten van het EDA *"Joint Investment Programme on Force Protection"* (JIP FP).

Deelnemers komen uit alle landen van de Europese Unie: zowel vertegenwoordigers van de industrie als technisch-wetenschappelijk onderzoekers, behoeftestellers en beleidsambtenaren.

Voor meer informatie: www.defenceconference.eu

Leden van de KNVOL krijgen 10% korting op de toegangsprijs. Neem daarvoor contact op met jw@wisernl.com.